

گزارشی از ورود نهادهای نوپدید به بازار سهام

منشاء خیر در بورس تهران

حضور میلیاردری اما تاریخی

گروهی از تحلیلگران بازار معتقدند که ورود مهر و حتی قرارگاه خاتم یا دیگر نهادهای مردمی و انتفاعی به بورس، نه تنها بدون تفکر نیست، بلکه به دلیل حجم بالای سرمایه‌ای است که این گروه‌ها در اختیار دارند که می‌تواند بخشی از کمبود نقدینگی بازار را چیران کنند

علیرضا باغانی

بعد از تجربه موفق حضور قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء از دهه ۷۰ تاکنون در پروژه‌های بزرگ عمرانی کشور (به ویژه در مقام قدرتمندترین سدساز کشور)، نیمه دوم سال ۸۶ نقطه عطفی بود که مجموعه‌های همکار و در واقع وابسته به سپاه تصمیم گرفتند تا در قالب شرکت‌های سرمایه‌گذاری به بورس تهران وارد شوند. اما این بار در مقام شرکت سرمایه‌گذاری «مهر اقتصاد ایرانیان»، که وابسته به «موسسه مالی و اعتباری مهر» (بسجیان) است.

حرکت‌های جدی این شرکت در بازار، به اوایل سال ۸۷ بر می‌گردد. در این سال، سازمان خصوصی‌سازی بخش زیادی از واگذاری سهام دولتی را در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی در بورس تهران انجام داد. این شرکت، با حضور قوی در مزایده‌های شرکت‌های دولتی، توانست برنده بسیاری از آن‌ها باشد. نقدینگی بسیار بالای این شرکت که بنا به گفته مدیرعامل آن، از محل سپرده‌های موسسه مالی و اعتباری مهر است، برگ برنده مهر اقتصاد ایرانیان در بورس تهران بود. این شرکت هم‌اکنون سهام مدیریتی

بسیاری از شرکت‌های بزرگ بورسی از جمله «تراکتورسازی ایران»، «آلومینیوم ایران»، «فولاد مبارکه اصفهان»، «تایدواتر خاورمیانه»، «صدرا»، «سرمایه‌گذاری توسعه صنعتی ایران»، «توسعه معادن روی ایران» و «مخابرات ایران» که سابقاً متعلق به دولت بودند را در اختیار دارد.

میزان سرمایه‌گذاری انجام شده از طرف «مهر»، برای خرید سهام در بورس، از سال ۸۷ تاکنون به صورت نقد و اقساط بالغ بر دوهزارمیلیارد تومان (دومیلیارد دلار) برآورد می‌شود. از رقم یادشده، حدود ۵۰۰ میلیارد تومان به صورت نقد پرداخت شده است و اکثر قریب به اتفاق

این شرکت‌ها پس از ورود «مهر» به ترکیب سهامداران آنها رشد قابل توجهی را تجربه کرده‌اند که از جمله آنها می‌توان بر رشد اخیر ۹۸ درصدی قیمت سهام «تولید معادن روی» اشاره کرد که همه این اتفاقات ناشی از اعتمادی است که جامعه سهامداری نسبت به حضور این شرکت سرمایه‌گذاری قدرتمند در بورس دارند. به بیان دیگر، «مهر اقتصاد» بعد از خریداری سهام شرکت‌های مورد نظر خود، هم توانسته به سودآوری آن‌ها کمکی کند، هم از ضررهای شرکت‌ها کاسته است و هم قدرت نقدشوندگی سهام را افزایش داده است.

امتیازهای زیادی هم به این شرکت داده است؛ از تخفیف قیمت در مزایده‌های بورسی تا واگذاری سهام سوخته‌ترین شرکت‌های دولتی.

در حال حاضر، «ساتا» سهامدار شرکت‌های بزرگی چون «سرمایه‌گذاری غدیر» است و سهام «بانک ملت» و «پالایشگاه نفت اصفهان» را نیز داشت که بعدها آنها را فروخت، از سوی دیگر از ساتا به عنوان مالک احتمالی ۹۵ درصد سهام نمایشگاه بین‌المللی یاد می‌شود. رقیب «مهر» فعلا با چراغ خاموش در بورس تهران حرکت می‌کند. چرا که تا به حال در مزایده‌های بزرگ شرکت نکرده و در بازار سهام هم حضور چندانی پررنگی ندارد، اما در مقابل این شرکت برای حفاری شمال برنامه‌ریزی می‌کند، شرکتی که در آن سهام ۱۴ درصدی دارد. همچنین ارزش پتروشیمی‌های خود را به ۳ هزار میلیارد تومان رسانده است.

از برآیند تحرکات «ساتا» در بورس، می‌توان اینگونه نتیجه‌گیری کرد که این سازمان در آینده حضوری جدی‌تر در بازار دارد.

به طور سنتی، سهامداران خرد بورس تهران، سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی را ترجیح می‌دهند که از وجود سهامدار عمده قوی در ترکیب سهامداری آن مطمئن باشند. به بیان دیگر، حقیقی‌های بازار، گرایش به سمتی دارند که به تعبیر خودشان «مطمئن‌تر» باشد و بتواند حداکثر سود را برای آن‌ها داشته‌باشد.

در این زمینه یک سهامدار جزء می‌گوید: «بعد از ورود مهر به بازار، سهام هر شرکتی را که این نهاد نظامی در آن سرمایه‌گذاری کرده، خریدم. چون حداقل منفعت این کار حمایتی است که مهر از سهام خود به عمل می‌آورد و اجازه نمی‌دهد قیمت سهم پایین بیاید.» آخرین تجربه حضور موثر نهادهای این چنینی به معامله مخابرات بازمی‌گردد، معامله‌ای که طی آن ۵۰ درصد از سهام بزرگ‌ترین شرکت بورس به کنسرسیوم «تولید اعتماد مبین» رسید.

شرکتی که قرابتی دیرینه با گروه بهمن و البته به بنیاد تعاون سپاه دارد. هرچند این کنسرسیوم رقیبی همچون مهر اقتصاد ایرانیان را در کنار خود داشت، اما با موفقیت در این معامله کلیدی، موجب توجه دوچندان معامله‌گران بازار به نماد «اخابر» شد، تا جایی که سهام مخابرات در بورس تهران پس از این معامله ۸ میلیارد دلاری با صف خرید مواجه شد. حال به نظر می‌رسد سهام‌داران، شاهد یک حضور تاریخی اما میلیاردری در بورس تهران هستند.

خود از افت قیمتی جلوگیری می‌کند و همین مساله باعث شده که سهامداران هم به سمت خرید سهام شرکت‌های «مهر» علاقه نشان دهند.

در واقع «مهر» روش نوین و در عین حال ارزشمندی را در افزایش اعتماد معامله‌گران به بورس در پیش گرفته و به نقدشوندگی بازار کمک کرده‌است.

بی‌شک توان نقدینگی بالای این نهادها، آن‌ها را به سرمایه‌گذاری در نهادهای پولی راغب کرده و اتفاقاً تجربه موفق‌تری را هم برای آن‌ها به دنبال داشته‌است. تاسیس صندوق‌های قرض‌الحسنه، موسسات مالی و اعتباری، صندوق‌های بازنشستگی و پس‌انداز؛ همگی توانستند حجم زیادی از سپرده‌ها را به سمت خود جذب کنند و در عین حال در اقتصاد کشور به ویژه بازار پول و سرمایه نقش موثر و مثبتی ایفا کنند.

گروهی از تحلیلگران بازار معتقدند که ورود «مهر» و حتی قرارگاه خاتم یا دیگر نهادهای مردمی و انتفاعی به بورس، نه تنها بدون تفکر نیست، بلکه به دلیل حجم بالای سرمایه‌ای است که این گروه‌ها در اختیار دارند که می‌تواند بخشی از کمبود نقدینگی بازار را جبران کنند.

به اعتقاد این گروه، تعاونی‌های وابسته به نهادهای نظامی همواره در صنایع پایه‌ای و استراتژیک بورس سرمایه‌گذاری می‌کنند. اتخاذ این سیاست، نه تنها باعث رشد و توسعه صنایع پایه‌ای کشور می‌شود، بلکه به دلیل حجم بالای سهامداران خرد این شرکت‌ها، فرصت چانه زنی را نیز در اختیار این گروه قرار می‌دهد.

افزون بر این حضور نظامیان در ترکیب سهامداری شرکت‌های بزرگ و مهم بورسی، باعث دلگرمی سهامداران حقیقی این شرکت‌ها که در واقع مردم هستند، می‌شود. چرا که به دلیل ماهیت این نهادها، اصولاً جامعه سهامداران اطمینان بیشتری به سرمایه‌گذاری در بورس می‌کنند. اما «مهر اقتصاد ایرانیان» از یک سال پیش تاکنون، سایه یک رقیب هم‌جنس به نام «سازمان تامین اجتماعی نیروهای مسلح» که با نام شرکت سرمایه‌گذاری «ساتا» در بورس تهران فعال است را در کنار خود احساس می‌کند. بدهی‌های بالای دولت به این سازمان، حضور این سازمان غیردولتی که متولی امور ۵۵۰ هزار بازنشسته است را در بورس تهران رقم زده است.

در واقع، دولت به جای پرداخت نقدی بدهی‌های خود، بخشی از سهام شرکت‌های دولتی را تحت نام «رد دیون دولتی» به این سازمان واگذار کرده است. جدا از رد دیون، دولت

مثبتی را از افزایش قیمت سهام شرکت گرفته تا اجرای طرح‌های توسعه برای سودآوری آینده اجرا کردیم. الان در بورس تهران مردم «مهر» را به عنوان حامی می‌شناسند و این باعث شده که دید مناسبی نسبت به ما پیدا کنند.» اما با نگاهی به روند معاملات سهام شرکت‌هایی که «مهر» در آن‌ها درصد بالایی سهام دارد، مشخص می‌شود که دلیل اصلی افزایش قیمت سهام این دست از شرکت‌ها، حمایت‌های قیمتی یا بازارگردانی نامحسوس سهام است. به این معنی که «مهر»، به صورت غیر مستقیم با خرید سهام شرکت‌های

«عیسی رضایی»، مدیرعامل شرکت «مهر اقتصاد ایرانیان»، درباره استراتژی خریدهای ما در بورس و به طور خاص شرکت متبوعش می‌گوید: «بنای ما سرمایه‌گذاری در صنایعی است که نیاز به تقویت دارند و منافع آن‌ها نصیب همه مردم می‌شود.» وی توجیه اقتصادی نداشتن سرمایه‌گذاری‌های این شرکت را رد می‌کند و معتقد است که شرکت متبوعش هر جا که دست به خرید سهام شرکتی زده، «منشا خیر» بوده‌است. او می‌گوید: «شما ببینید، ما در هر شرکتی که ورود پیدا کردیم، تحولات